

REDACTOR:
DR. ALEXANDRU RUSU

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ — JUDEȚUL ALBA DE JOS

MANUSCRISELE NU SE
INAPOIAZĂ.

Unitatea

Foaie bisericească-politică. — Apare în fiecare Sâmbătă.

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 40 Lei
Pe 6 luni . . . 20 Lei
Pe 3 luni . . . 12 Lei

Numărul 1 Leu

Pentru inserate se plătește 2 lei de șir garmond.
La publicările ulterioare se socotește taxa jumătate.

Sinoadele eparhiale și școlile confesionale.

(=) Problema tipului de școală a noii Români agită cercurile interesate de mult. Guvernul actual pare a avea gândul hotărât de a scoate cu orice preț biruitor tipul școlii de stat, ba mai mult, el pare a voi chiar să desființeze orice alt tip de școală, și în primul rând școala confesională.

Intențiunile acestea ale guvernului, și în deosebi ale ministerului instrucției, sunt de mult și bine cunoscute. Se știe chiar, că dela intenție a început să se treacă la fapte. Nu de mult s'a depus în parlament „proiectul de organizare a administrației și controlului școlar”, iar acum de curând, în ședința din 17 Maiu, ministrul P. P. Negulescu a depus pe biroul Senatului „proiectul de lege a grădinișelor de copii, a învățământului primar, de adulți, mediu și normal-primar”. Celelalte, ni-se spune, că sunt în pregătire, chiar aproape gata, și în curând se vor cunoaște și acelea.

O părere asupra lor, a tuturor, se poate forma însă și din cele de până acum. Chiar și singurul proiect, care fixează cadrele generale ale noilor reforme școlare, a putut orientă pe oricine asupra vederilor celor ce au ajuns să îndrume învățământul țării, iar în aceasta al doilea, ele se desvălesc cât se poate mai bine.

Intențiunea de a statifica întreg învățământul, și mai ales învățământul primar și normal, nu se exprima clar nicăieri, dar el se învederează pas de pas prin toate dispozițiile cari nu vorbesc decât aproape exclusiv de școlile statului. Lucrul acesta s'a putut vedea și din suprimarea întregirilor de stat pentru învățătorii confesionali și comunali dela noi, o „procedură criminală”, cum îi ziceam, prin care se presiona asupra corpurilor didactice respective, pentru a le silui conștiința în favorul vederilor guvernamentale de statificare.

Se știe însă, că bisericile noastre din Ardeal, nu numai cele neromâne, ci și ambele biserici românești, nu vreau să renunțe la școlile lor. Sinoadele eparhiale ținute în timpul din urmă, ale ambelor biserici române, s'au pronunțat de nou și foarte hotărât pentru menținerea școlilor sale, protestând cu tărie contra tendințelor excesive de laicizare a oricărui învățământ, și cerând în interesul bine priceput al țării, să nu se forțeze direcția păgubitoare spre care se tinde, și să nu se provoace în aceste vremuri, când trebuie să ne preocupe cu totul alte probleme, un războiu cultural.

Și trebuie să se înțeleagă, că punctul de vedere al bisericilor noastre nu razimă pe ideologia unei concepții învechite — cum i-se pare strajnicului foiletonist din Nr. 230 al „Infrățirii” din Cluj —, nici chiar pe temeiul de legitimă și atât de firească apărare ale unor cetățui cari s'au dovedit a fi de folos în trecut, ci se întemeiază pe acel simț al realității crude,

care în depărtarea școlii de biserică vede îndepărtarea sufletului neamului de legea creștină pozitivă alui Dumnezeu, și în aceasta o adevărată calamitate pentru această mândră țară, apucată pe povârnișul fraudelor dela depozitele cari se aprind de rușine...

Ideea, ce a pornit să se agite mai nou — în legătura cu panama de la aprovizionare —, de a se cere: înființarea foarte urgentă a unui nou minister, acela al *aprovizionării morale a țării*, este gândul care a prezidat și va prezida și în viitor în toate sinoadele noastre bisericești, în clipele de dumnezească inspirație, când cu greutate se spune cuvântul: de a nu putea ceda școlile cari au păstrat curat și neprihănit sufletul nostru de până acuma.

Dar, va spune cineva, școlile de stat vor asigura tot atât de bine moralitatea sufletului viitoarei generații! Și vom răspunde un foarte hotărât: niciodată! Aducem însă imediat și o dovadă foarte recentă, scoasă chiar din măruntaele noului proiect de lege.

E vorba de felul cum se încadrează învățământul religios în noul proiect. Ei bine, în grădinișele de copii: nici pomenire de ceva ce ar putea fi interpretat ca o încercare a trezirii sentimentului religios. Școala primară începătoare are în programa sa analitică tot ce vrei, numai religie nu. Dar totuși, să nu fim nedrepti, la urmă între elementele de instrucție cetățenească, cant, desen, caligrafie șcl., se găsește și expresia „povestiri și lecturi morale și religioase”. La școala primară întregitoare (anii 11—15 ai vieții!) nu este iarăși nimic, câtă vreme aici atenția deosebită revine „lucrărilor practice în grădina școlii și în atelierul de lucru manual”. De învățământul pentru adulți nici nu vorbim! Religia este doar cel mult pentru copii! Dar iată, că învățământul mediu are în locul al 7-lea (!): „morală creștină și socială (!?), completată (!) cu povești de bună cuviință, precum și instrucțiuni civice șcl.”, iar la învățământul normal același lucru, numai încă mai jos, la punctul i (9), fără a mai pomeni de „completarea moralei creștine”.

Intrebăm acum pe oricine, dacă în față acestui proiect, mai poate renunța biserică la școlile sale? Și trebuie notat, că realitatea acestor școli va fi foarte departe de dispozițiile „ideale” ale acestui proiect! Educația cetățenească ce se pregătește prin școlile de stat viitoarelor generații va crește numai proporțiile nenorocirilor ce s'au lăsat peste țară, dar nu ne va duce cu nici un pas înainte.

Noi voim însă cu totul altceva, și fiindcă ne gândim, că vor fi și alții cari sunt alături de noi, avem nădejdea, că biserică își va putea ține școlile sale. Cuvântul unanim al sinoadelor noastre nu poate fi călcat în picioare!

Prefectura din Cluj în propagandă religioasă. Nu-i glumă! Vorbește însuși prefectul: „Din 236 comune ale județului, 59 nu au preoți. Faptul acesta ne-a determinat să căutăm o soluție care să dea rezultate bune în timpul cel mai scurt. De aceea ne-am propus ca să adunăm pe preoții din Cluj cari ocupă acum funcțiuni particulare și să-le cerem sprijinul de care avem nevoie. Și anume în fiecare Duminecă și sărbătoare preoții disponibili vor avea rezervat un automobil, cu care să se poată duce în satul anume indicat, unde vor face slujbe, vor ține predici și vor vizita gospodăriile sătenilor, dând sfaturile pe cari le vor crede de cuviință”.

Iată deci, că prefectura Clujului a avansat la rangul de putere bisericească. Vlădicia Vadului și Feleacului încă nu a trecut decât prin senat, iar vlădicia noastră unită de acolo n'a ajuns încă nici în Senat. Și pentru ce nu s'ar anticipa aceste puteri episcopicești, cari se vor deprinde odată din Cluj, de pe-acuma? Și firește, din partea cui s'ar putea ele deprinde, dacă nu din partea prefecturii? În Cluj sunt preoți destui, și sunt „disponibili”; vor fi poate și de cei lipsiți de darul preoției pentru că și-au părăsit posturile fără învoirea arhierilor. Și iată, că prefectura îi adună — sunt doar slujbași ai statului acum! —, și ca și cum ar trimite pe argații săi dela poartă: îi urcă în automobile și-i pune la lucru, care unde se așează: „în satul anume indicat”.

Frumoase perspective! Și cum „totul e pentru educația națională și culturală”, e sigur că șirele acestea vor trece ea anticulturale și mai ales ca foarte antinaționale.

Cu toate acestea îndrăsnim să protestăm cu toată puterea împotriva acestei inițiative, cât se poate mai deplasate. Dacă Clujul n'are încă arhierii români, mai poate aștepta puțin! E bine însă să se știe, că cele 59 de sate fără preoți își au totuși episcopii lor, cari și dacă nu stau în Cluj, sunt singurii chemați să trimită preoți în satele acestea. Preoții disponibili din Cluj n'au decât să se pună la dispoziția acestora și pe urmă vor putea pleca — măcar și cu automobilele prefecturii. Dl prefect, să mai aștepte însă până va ajunge episcop!

Ori crede doar, că atunci nu va mai avea la dispoziție automobile?!
—

Sinodul eparhiei gherlane.

A fost o puternică manifestație de viață a bisericii noastre din nordul Ardealului. Cu toată vrâsta destul de înaintată a celor mai mulți dintre părinții sinodali (protopopii și câte un delegat al fiecărui protopopiat), lucrările sinodului, conduse cu multă dibăcie de tinărul nostru arhieru, au dovedit, că biserică noastră din această eparhie înțelege să fie în cel mai intim contact cu viața zilelor noastre, căutând a îndruma prin hotărârile sale problemele importante ale acestora.

Biuroul sinodului se constituie prin alegerea alor 4 notari (parohul St. Buzila, adm. prot. Aur. Dragoș, prof. Dr. G. Bob și notarul cons. I. Sângeorgean). Sinodul trimite apoi telegrame Papei dela Roma, Nuntiatului apostolic din București, MM. LL. Regele și Regina, Prințului de coroană, și mitropolitului dela Blaj.

În ședința a doua, care nu se mai ține în catedrală, ci în sala festivă a liceului de stat „Petru Maior“, se încep lucrările meritorice ale sinodului.

I. În numele *comisiunii școlare* constituite sub prezidiul pâr. canonic Dr. Petru Fabian, referențe directorul școlii normale de băieți, pâr. *Cecil Demian*. După o discuție mai lungă făcută asupra celor propuse de comisiune, la care a participat și însuși episcopul, se hotărăște, că în temeiul dreptului divin și inalienabil al bisericii de a susține școala, *sinodul ține cu sfințenie și cu tărie la școlile sale și cere dela statul ale cărui interese le servesc aceste școli, pentru susținerea cărora biserica și-a jertfit în trecut toate puterile sale, să-le sprijinească, dând bisericii ajutorul necesar spre a putea plăti corpul său didactic la fel cu corpul didactic dela școlile de stat.*

Alte hotăriri propuse de această comisie privesc învățământul religios dela toate școlile.

II. Comisia administrativă, de sub prezidiul pâr. prepozit capitular prelatul *Ioan Georgiu*, prezintă propunerile sale prin referentul *Iosif Demian*, parohul Firizei. Se încinge o discuție foarte animată, după care se iau următoarele decisiuni:

1. Fiecare preot e dator să poarte un protocol asupra predicilor și catehezilor pentru tinerime ținute în biserică în toate duminicile și serbătorile.

2. Se fixează normele pentru purtarea corectă și precisă a matriculelor.

3. Se impune ținerea în evidență a tuturor liturgiilor manuale primite și celebrate.

4. Despre miri și vestiri se va purta un protocol separat.

5. Se inculcă corectitatea în purtarea agendelor biurourilor parohiale și protopopești,

cari vor fi supuse celui mai riguros control cu prilejul vizitațiilor canonice făcute de arhiercu.

III. Raportul *comisiunii pentru intensificarea apostolatului* a rămas pentru ședința a treia a sinodului, dându-i un bogat material de discuție.

Constituită sub prezidiul pâr. canonic Dr. *Octavian Domide*, comisia referențe în sinod prin pâr. *Ioan Coste*, protopopul Gherlei. La discuțiile deosebit de interesante și de vii iau parte foarte mulți părinți sinodali. Hotăririle se pot rezuma în următoarele:

1. An de an să se țină deprinderi sufletești pentru preoțime, dacă se poate deosebit la centru, dar cel puțin în cadrul conferințelor tractuale.

2. Să se dea toată importanța misiunilor sfinte pentru popor, spre care scop trebuie reînviată și pusă sub o conducere bună reuniunea diecezană de misiuni.

3. Să se caute toate mijloacele pentru edarea unei ediții ieftine pentru popor a sf. Scripturi.

4. Presa unită și în deosebi organul de publicitate „Unirea“ reînscută să fie sprijinită și răspândită pe toate căile pentru a se putea întări tot mai mult.

5. La hirotonie să nu se admită decât preoți deplin evalificați, căutându-se a se aranja lipsele sufletești ale credincioșilor cari n'au preot, pe alta cale decât aceea a reintroducerii teologiei bienale, practică mai cu seamă în alte eparhii.

IV. *Comisia financiară* a lucrat sub prezidiul pâr. canonic *Grigorie Pop*. Prin referentul său pâr. *Ilarie Boroș*, vicarul Maramurășului, această comisie raportează asupra fondurilor administrate de Ven. capitolu, constatând, că gestiunea este în deplină ordine.

V. Se pune apoi în discuție *chestia concordatului*. Sinodul infierează compania atât de păgubitoare țării deslănțită din motive confesionale și politice contra concordatului, și cu insufletește votează următoarea *moțiune*:

„Clerul greco-catolic român al diecezei de Gherla întrunit în sinod azi în 12 Maiu 1921.

1. Ia act cu multă mâhnire sufletească despre campania nejustificată, pornită în contra

realizării unui elementar drept al bisericii noastre unite cu Roma, de a-și putea aranja situația în cadrele Concordatului dintre S. Scaun Apostolic și M. Sa Regele Ferdinand I. al României.

2. Protestează împotriva încercărilor de a deslănțui pe tema Concordatului lupta confesională detestabilă între frații de acelaș sânge tocmai acum la începutul consolidării vieții noastre de stat întregit, când patria are nevoie de conlucrarea cea mai armonică a tuturor fiilor săi.

3. Protestează împotriva încercărilor de a prezenta Concordatul ca o primejdie națională. În cadrele legăturii cu Roma creștină și latină, biserica unită a fost și este factorul cel mai important în trezirea conștiinței naționale, stavilă în contra vrăjmașilor neamului în trecut, puntea de trecere între popoarele surori și neamul nostru. Ființa și ținuta bisericii unite este o mândrie a neamului românesc și de trecutului glorios și menirea sa măreață nu se va lăpăda nicicând; zădarnice sunt toate glaurile de sirena — disharmonice.

4. Preoțimea română unită așteaptă dela factorii conducători ca din interesul superior binepriceput față de patria aceasta să nu se lase terorizați de agenții intoleranței confesionale, cari sunt inconștienți ori ignoranți în cauză. Hotărîrea adunării unirii din 1 Dec. 1918 despre liberul exercițiu și drepturile confesiunilor conform constituției interne ale bisericii lor să-le fie punctul de mănecare în ținuta și acțiunile lor.

5. Preoțimea română unită declară, că stă împreună cu poporul credincios întru ajutor și sprijin lângă Arhiercii săi în lupta pentru drepturile firești ale bisericii unite; iar în fața încercărilor de desbinare între noi Clerul românesc unit nu poate avea alt răspuns, decât cuvintele, cari sunt săpate nu numai în piatra de marmură a sf. Mitropolii din Blaj, ci și în inimile noastre: Clerul adunat în Sinod la sfânta Mitropolie, din prilejul aniversării a 200 ani dela Unire, — reamintește înnoirea legăturii de credință și dragoste cu Scaunul fericitului Apostol Petru. Mulțamește marelui Dumnezeu pentru binefacerile primite și pentru

☐ ☐ Foia „Unirii“. ☐ ☐

Gânduri de 10 Maiu.

de Dr. Alexandru Ciplea.

Ziua de 10 Maiu e marele praznic al independenței și întregirii neamului. E sărbătoarea sfântă a învierii Românismului. Pe câmpul libertății, în Blaj, în mica noastră Romă, a strigat cu glas profetic poetul redeşeptării naționale: „Deșteaptă-te Române!“ și strigătul acesta a pătruns până la cele mai îndepărtate colțuri locuite de Români. Și s'a cutremurat poporul românesc și au căzut sfărâmate lanțurile lui și s'a răsturnat piatra care-l ținea în întunerecul mormântului, — și s'a sculat la o nouă viață de slavă națională. Iar străjerii, stăpânitorii de ieri, înspăimântați au fugit. Desmeteciți apoi, s'au rușinat de slăbiciunea lor și au început să ticluască minciuni. Azi în lumea întreagă răsună mineiuna lor: că n'a înviat Românul! Vrăjmașii neimpăcați ai neamului românesc își unesc toate forțele. Deviza lor este: „Atâta vreme, cât nu ne-am recâștigat patria, să nu fi: nici creștin, nici liberal, nici reacționar, nici mic proprietar, nici mare proprietar, nici unit, nici legitimist, nici liber alegător, — ci numai Ungur sălbatic și păgân care este plin de hotărîre și încredere în puterile sale și care pretinde răfuiala cu furia disperată a răsbunării și care nu cunoaște milă și îndurare“.

Iar noi ce facem? Să ne fărâmițim și de aci încolo toate forțele noastre în certuri ne-folositoare pe motive locale, regionale și confesionale? O, nu! Sărbătoarea națională de 10 Maiu care ne reamintește învierea neamului, să ne trezească din toropeală. În lumina învierii, Domnul Isus a învățat pe ucenicii care mergeau în Emaus, taina Calvarului. Așa și noi, cu prilejul acestei serbători naționale, la lumina învierii naționale să ne adâncim în trecutul dureros și să scoatem învățături pentru viitor.

Nu în vreme de belșug și fericire se cunosc sufletele mari, ci în vremea obidei și a necazului. Așa și neamurile menite să ajungă la viitor strălucit, trec prin focul durerilor și suferințelor. Sunt națiuni care se mândresc cu trecut glorios; neamul nostru nu se poate mândri decât cu trecutul de suferință bimilenară. Dar și aceasta e o mândrie. Un popor care a putut să sufere Calvarul de aproape 2 mii de ani, cu bărbăție și cu răbdare creștinească, a dovedit, că e vrednic de o soartă mai bună.

Calvarul neamului românesc s'a început la a. 270 după Hristos, când Dacia Traiană a fost lăsată pradă popoarelor barbare. Și elementul roman, rămas în Dacia și refugiat în creerii munților dinaintea cuceritorilor barbari s'ar fi stins cu desăvârșire, dacă vicarii lui Hristos, episcopii Romei, n'ar fi reușit să-și întindă puterea spirituală peste locurile, unde până aci stăpâneau vulturii Romei. Dar așa,

având credința creștină în forma romană și ascultând liturgia în limba latină, ne-am păstrat latinitatea tocmai în perioada cea mai precară, în vremea formațiunii neamului și limbii românești. Da, în această epocă a năvălirilor barbare, poporul românesc a fost atât de zdrobit și împrăștiat, încât numai ca prin minune a scăpat de desnaționalizare.

Și a fost ingenunchiat neamul românesc și rob de neamurile cutropitoare. Nespus de primejdioasă a fost această robie, căci Românilor despoiați de avutul și drepturile lor li-se pregătea pierire sigură. În cursul veacurilor, stăpânii noștri nemiloși au procedat față de noi ca și în vremea războiului mondial: și Sârbii și Rușii și Ungarii și Austriecii au așezat regimamentele românești în buza tunurilor.

Dar cu mult mai primejdioasă decât această sclăvie externă a fost robia sufletească. În vreme ce grumazii poporului românesc erau striviți de jugul străin și brațele înlănțuite de lanțurile robiei, sufletul neamului a fost instrăinat și încătușat de limbi străine și credințe străine. În veacul al IX-lea se întâmplă „fatalul destin al istoriei“: Românii din Dacia, fiind pe atunci toată Dacia, afară de Moldova, dependentă de Bulgaria, primesc ritul slavo-bulgar. În felul acesta o limbă străină se înstăpânește nu numai pe viața de stat, ci și în biserică și prin biserică în sufletele credincioșilor. Această influență nefastă, care mai târziu e urmată de influența calvino-maghiară, apoi de cea gre-

scutul dat Sionului românesc. Mărturisește credința părinților sigilându-o cu pecetea suferințelor de 200 ani, juruiește alipirea neștrămutată către biserica Mamă a Romei celei vechi, între marginile așezămintelor apostolice ale Răsăritului.

VI. Au urmat apoi chestiuni mai mărunte, după discutarea cărora sinodul s'a închis din partea Arhiepiscopului prezident, care a ținut să accentueze, că dela punerea în practică a hotărârilor acestui sinod așteaptă foarte mult bine pentru eparhia gherlană.

Să dea Dumnezeu ca așteptarea Arhiepiscopului iubit să nu fie zadarnică!

Raportor.

Revistă bisericească:

În zilele 17—18 Maiu s'a ținut al IV-lea sinod diecesan la Lugoj. Între obiectele discutate au fost: situația bisericii noastre în statul român (egala îndreptățire, concordatul, autonomia), chestia statificării școlilor, a reuniunilor religioase, presei și intensificării misiunii interne, a sectelor religioase, viața clerului. S'a adus o moțiune în chestia situației bisericii noastre în România-mare, protestându-se cu energie contra încercărilor de nesocotire a principiilor codificate la marele act constituțional dela Alba-Iulia. În chestia școlilor s'a decis menținerea acelor cu caracter confesional, prefinzându-se ajutor dela stat, ca până aci. Mai amintim cu acest prilej, că sinodul a decurs într-o dispoziție înălțătoare, și ambele zile clerul întreg a fost găzduit la masa Preasfințitului episcop Valeriu.

Asupra sinodului eparhial din Oradea-mare, ținut deodată cu cel din eparhia Gherlei, nu am primit până acum un raport amănunțit. În numărul viitor sperăm totuși să putem aduce și hotărârile acestui sinod.

Din inițiativă particulară s'a cerut Ordinariatului din Blaj, ca la sinodul arhiepiscopal din 22 Iunie c. să fie puse la ordinea zilei și

următoarele chestiuni: 1. organizarea unui serviciu statistic bisericesc (pentru arhiepiscopie și mai apoi, prin hotărârea unui conciliu provincial, pentru întreaga provincie bisericească); 2. înființarea unui tribunal disciplinar (pentru cauzele civile și criminale) deosebit de consistor; 3. chestiunea liturghiilor manuale; 4. înființarea unui inspectorat pentru învățământul religios.

Protestele respective moțiunile, trimise Ordinariatului arhiepiscopal din partea sinoadelor protopopești în cauza concordatului, au fost înaintate zilele aceste atât ministerului cultelor cât și ministerului Casei regale. Însoțite de comitive potrivite, suntem siguri că aceste moțiuni, aduse cu atât de admirabilă unanimitate, vor avea darul să accelereze desfășurarea unui proces, care nu putea să fie împiedecat în cursul său firesc. Încheierea concordatului este cerută de interesele mari ale țării și astfel nimic nu poate să opăcească această lucrare.

Instalarea solemnă a noului vicar al Făgărașului, pâr. Valeriu P. Comșa, s'a făcut în Dumineca Tomii din partea pâr. canonic Iacob Popa, delegatul I. P. Sale mitropolitului din Blaj. Au luat parte toate autoritățile, asigurând pe noul șef al bisericii noastre de acolo de tot sprijinul lor. Singur biserica ortodoxă română pare a nu-l fi primit cu bucurie; ea nu s'a prezintat prin șeful său, vestitul protopop Borzea, ci prin un simplu preot din jur.

Credincioșii parohiei noastre sf. Marie din Scalp Level Pa (Statele Unite) au trimis pentru orfanii de războiu ai Blajului suma de 10,000 lei, dorind ca „Escelența Sa (mitropolitul) să poată crește din ei oameni folositori bisericii și patriei noastre iubite“. Tot aici amintim, că pentru a putea adăposti pe acești orfani în condiții mai bune decât până acum, Consistorul din Blaj a cumpărat castelul Wesselényi din comuna învecinată Obreja, împreună cu vre-o 70 jughere din jurul castelului — cu suma de 430 mii lei. În această casă se va putea așeza mai potrivit și congregația de surori a Blajului.

Pe ziua de 15 respective 16 Iunie c. este convocat aici la Blaj directoriul și senatul administrativ al fundațiunii șuluțiane. Cu acel prilej se va ține și o consfătuire preliminară asupra proiectului de autonomie al bisericii noastre.

În 16 Aprilie s'a promulgat următoarea lege prin care se modifică articolele 42 și 43 ale unui decret-lege anterior: „Preoții și diaconii dela bisericele fără enorie, preoții și diaconii din Dobrogea și din Cadrilater vor primi spor de 30% asupra lefurilor prevăzute în decretul-lege Nr. 2.712 dela 1 Iulie 1919“. Ea poartă Nr. 1.682.

Ministerul cultelor a cerut consiliului de ministri deschiderea unui credit de 11,850.000 lei pentru completarea salariilor învățătorilor confesionali și comunali din Ardeal. — Se vede, că totuși a biruit părerea celor ce credeau că nu se poate teroriza o tagmă de oameni pentru a forța mâna bisericii.

Proximul consistor papal secret e fixat pe ziua de 13 Iunie, iar în 16 Iunie va avea loc consistorul public. Cardinalii noi ce urmează să fie creați cu acest prilej sunt Mgr Ratti, Mgr Tacci și Mgr Laurenti.

Ca ambasador al Franței în misiune extraordinară la Sfântul Scaun al Romei a fost numit senatorul Ionart, fost ministru al lucrărilor publice. Din partea Vaticanului va merge ca nunțiu la Paris Mgr Ceretti, arhiepiscopul de Corint și secretarul general al Congregației afacerilor extraordinare, unul din cei mai abili diplomați ai Sfântului Scaun.

Ministrul nostru plenipotențiar la Sfântul Scaun, d. Dimitrie Pennescu, este numit cu ziua de 31 Martie c. membru al ordinului „Steaua României“ în gradul de comandor. — Felicitările noastre!

După congresul muncitorilor creștini confederați, la Paris se ține acum un congres al scriitorilor catolici, așa numita „săptămână a

cească, într'atâta a alterat firea neamului nostru, încât și azi Românul neștiutor nu vede nimic mai spurc, decât cuvântul sfânt de latin.

„Bareii de nu s'ar fi întâmplat aceasta — să suspinăm cu marele cronicar Șincai —, că Români mai fericiți ar fi fost... Dar înzadar vom deplânge acest destin fatal și miile de martiri ai credinței strămoșești și înzadar vom regreta fericirea, dela care a căzut poporul nostru în urma înstrăinării de credința strămoșească. „Poporul românesc, merit să fie popor-mucenic, avea încă mult din suiful Golgotei. Și nu i-s'a dat darul să urmeze glasul mamei sale care, aducându-i aminte, că e „din neam roman“ și „se trage din sângele Romanilor“, îl îndemna să se întoarcă „la obiceiurile străbune“.

Dar bătrâna Roma, ca o mamă bună, n'a încetat a chema la sânul său pe înstrăinatul popor românesc. La chemat prin glasul mitropolitului Damian, dar glasul acesta a fost ca și glasul celui ce strigă în pustie. L-a chemat prin școlile latine din Polonia, și atunci cei mai luminați fii ai neamului au început să se trezească: bătrânii cronicari încep să scrie despre slăvita obârșie romană. Și în inima boierilor români de viață veche, care au cetit cronicile, se naște dragoste față de mama de mult uitată. Cui, dacă nu influenței acestor cronicari, va trebui să atribuim dragostea caldă ce-o arată boierii din 1821 față de tot ce e roman

și aversiunea față de ceice „au dat pricina de s'a desghinat biserica lui Hristos“?

La 1700 tot prin Roma se face „minunata resurecțiune“ a neamului. Dela acest dat, Români se apropie cu pași repezi de culmea Calvarului. În mase tot mai largi se întinde conștiința latinității noastre. Cu vlădica Inochentie se începe șirul martirilor naționali. Propagandistii, veniți din vechea Romă, întemeiază celea dintâi școli românești și din Blaj, din mica Romă, străbate suflul primăvăratic al învierii în toate colțurile locuite de Români.

Învieria neamului românesc nu se mai poate împiedeca. Dușmanii neamului românesc, înfrățiți cu toate puterile infernului, s'au năpustit asupra poporului nostru și ca pe un Crist l-au pironit pe cruce, l-au adăpat cu fiere, i-au schingiuit toate membrele. Dar, unde e mai mare primejdia, acolo e mai aproape și ajutorul dumnezeesc. Românismul părea înmormântat, dar nici „omul bolnav“, nici împărăția hodorogită n'a mai putut împiedeca învieria. Căci neamul nostru, care ca un miel nevinovat a suferit martiriul, îndelungat, s'a făcut vrednic „să ia puterea și înțelepciunea și tăria și cinstea și slava și binecuvântarea“ (Apoc. 5, 12). Și cu o repejune uimitoare s'au succedat marile evenimente ale învierii: la 1859 unirea principatelor române, prin războiul româno-ruso-turc din 1877 neatârarea și regatul la 1881, iar prin războiul mondial întregirea neamului dela Nistru până la Tisa.

O, de-ar înțelege neamul românesc „ziua cercetării sale“! De-am înțelege, că viitorul nostru atâră dela înțelepciunea, cu care vom ști să legăm legături trainice cu latinitatea. De-am înțelege, că cele mai trainice legături sunt legăturile credinței care leagă sufletele. Ori, dacă nu, cel puțin să nu frângem mica verigă ce leagă o mică parte din noi cu leaganul Românismului.

Stăm sub impresiunea slăvitei învieri a Domnului. Suntem în cele 40 de zile, când Mântuitorul s'a arătat ucenicilor, „grăind cele pentru împărăția lui Dumnezeu“ (Fapt. ap. 1, 3). Deci, întocmai ca și apostolii, care învățând au tras și ultimele concluziuni izvorite din minunata înviere, și noi Români, în această zi de reculegere sfântă, să tragem învățăturile ce se desprind din „minunata resurecțiune“ a neamului: să cinstim Biserica strămoșească care ne-a conservat limba și naționalitatea; să cinstim și să iubim obârșia noastră; să fim cu recunoștință față de popoarele latine surori, cu al căror concurs puternic s'a înfăptuit unitatea națională; să slăvim memoria eroilor și mucenicilor, care s'au săvârșit în lupta pentru revindicările naționale; să nutrim sentimente de loialitate și supunere față de gloriosul nostru rege Ferdinand și regina Maria, care au fost cei dintâi în luptă și suferință și cu înțelepciune și dragoste mare au contribuit nespuse de mult la întregirea neamului.

scriitorilor catolici". Congresul se preocupă de apărarea intelectualilor față de pretensiunile exagerate ale celor care muncesc cu brațele. Ultima ședință se va ține sub prezidiul Cardinalului Dubois al Parisului.

La Rusaliile apusene (15. Maiu) s'a ținut în Budapesta un mare congres al muncitorilor creștin-sociale. Au luat parte delegații ai sindicatelor similare din Austria, Polonia, Elveția și Olanda, fiind primiți cu toate onorurile cuvenite unor oameni cari pot folosi țării și din alte puncte de vedere, decât cel strict profesional.

Săptămâna politică.

Sora noastră mai mare Italia ne-a trimis zilele acestea o misiune specială, în frunte cu viteazul general Badoglio, pentru a cimentea legăturile atât de firești dintre aceste două neamuri latine, cu o soartă atât de asemănătoare. Intre mari solemnități, generalul a decorat capitala țării martire și orașul Galați. Cu decrete speciale a transmis apoi prea înaltele decorații ale regelui Italiei aduse pentru MM. LL. Regele și Regina — acești conducători neînfricați ai neamului nostru în timpul războiului desrobitor.

O altă serbare națională a avut loc Dumineca trecută la Florica și se va continua mâine în București, din prilejul aniversării centenare alui Ioan I. Brătianu, făuritorul dibaciu al existenței noastre ca stat independent. În fața osemintelor sale întreg neamul a plecat steagul omagial al recunoștinței.

— În 26 și 27 c. partidul național ține la Cluj consfăturile atât de mult așteptate, pentru a fixa atitudinea sa în mijlocul frământărilor politice la ordinea zilei. Hotărârile ce se vor lua la Cluj, li-se atribuie în cercuri politice o deosebită importanță.

— Pe ziua de 15 Iunie c. s'a fixat alegerea noului senator al Lipovei (Timiș) în locul lui Arcadie Oprean demisionat.

— Protocolul semnat cu Cehoslovacia, în privința rectificării de graniță, dă României peste 150 km. pătrați cu 8 comune și 11 mii locuitori, între cari 7000 români. În schimb se cedează 3 comune cu populație ungurească. România mai câștigă șoseaua Satu-mare — Sighetul Marmăției.

— Rezultatul definitiv al alegerilor din Italia este: 275 constituționali, 121 socialiști, 107 populari (catolici), 14 comuniști, 8 republicani, 6 sloveni și 4 tirolezi. Bolșevismul este prin aceasta definitiv condamnat.

— Chestiunea Sileziei se complică tot mai mult. Marile cotidiene din Apus vorbesc chiar de posibilitatea unui nou războiu. Ambele țări în litigiu socotesc Silezia ca neapărat de lipsă pentru existența lor — și astfel soluția aliaților este nespuse de îngreunată. Ea va trebui totuși să se producă foarte curând.

Știri mărunte.

Personale. I. Preasfințitul mitropolit Vasile a plesat Marți dimineața la București. Se va întoarce, cel mai târziu, pe sârbătoarea Înălțării.

— Păr. Iosif Bucur, adm. parohial în Năoiu a fost numit revizor arhidiecezan.

— Păr. Ioan Șuteu preot în Bothaza a fost numit paroh în Berchieș (protop. Cojocna).

Locale. Măine, Dumineca Samarincii, va predica în catedrală păr. canonic Dr. Victor Macaveiu.

— Ziua de 10/23 Maiu a fost pentru Blaj o frumoasă serbare școlară. După serviciul divin din catedrală, tinerimea s'a adunat în sala de gimnastică, unde d. prof. Ioan Pop Zeicani a arătat însemnătatea întregii serbări (1866, 1877, 1881) a acestei zile. Un elev și o elevă dela liceu au declamat poezii ocazionale, iar corul teologilor și al școlii normale au întregit programul cu cântări potrivite. Elevii au parcurs apoi stradele principale, în sunetul goarnei cerceșilor și a cântărilor naționale, prezentându-se și în fața mitropolitului, care i-a îndemnat la muncă și cinste.

— Încheierea anului școlar dela facultatea teologică s'a fixat pentru ziua de Sâmbătă înainte Rusaliilor. Prelegerile se termină Luni în 30 Maiu, iar examenele se vor ține în zilele de 2, 8, 15 și 18 Iunie c.

— Senatorul Blajului, d. Iuniu Br. Hodoș, a demisionat din postul de director al »Patriei«, pe care a condus-o vreme atât de îndelungată. Se vorbește, că ar avea de gând să aducă în Blaj filiala unei mari bănci liberale. Vom vedea, dacă se adevărește acest zvon, pe care nu-l putem crede.

— Doamna văd. Eleonora N. Solomon a donat direcțiunii liceului de fete suma de 2000 lei pentru a se crea un fond, din care an de an »să se premieze cea mai bună elevă a liceului«. — Frumoase gânduri și nobilă faptă!

— Cătră Prajd, pe Târnava mică, trenurile pleacă mai nou la ora 8:30 (8312) și 21:10 (8324). În Blaj sosesc la 14:59 (8311) și la 19:50 (8323). Toate sunt trenuri personale fără clasa IV.

„Cultura Poporului“ din Cluj e socotită și din partea altora ca o instituție pusă în coasta vrednicei noastre Asociații, înființată cu scopuri politice nemărturisite, dar foarte străvezii. Dovada: păr. I. Agârbiceanu și-a dat demisia din comitetul acestei instituții, în care inițiatorii au crezut, că pot să-l aleagă. Vor mai urma și altele?

Muncă românească în județul Satu-mare. Se face sub firma »Ligei naționale a femeilor române«, întemeiată anul acesta în București. E vorba de trezirea conștiinței naționale prin organizarea femeilor pentru a ține conferințe și prelegeri populare pentru femei, a îngheba coruri ș. a. Până acum s'au constituit în județ două secții, în Satu-mare și în Carăii. Apostolia o face delegata centrului din București, dna prof. Marta Iepure din Baia mare.

Asociațiunea dela Sibiu publică concurs pentru cea mai bună lucrare scrisă în românește asupra temei »Revoluția din 1918 și unirea Ardealului cu România«. Terminul de concurs este 22 Aprilie 1922, iar premiul de 2000 lei, pus la dispoziția Asociațiunii, pentru acest scop, din partea dlui R. W. Seton Watson (Scotus Viator), cu prilejul ultimei sale călătorii pela noi.

Liceul din Reghin a avut până acum firma »Flore Bogdan«, inginerul măsurător de pământ la Micăsasa, cu prilejul ultimei alegeri de deputat. Conștiința opiniei publice din Reghin n'a putut însă tolera această firmă, cerând ministerului imediata ei înlocuire cu numele »Petru Maior«, fostul protopop al Reghinului. Sperăm, că cererea nu va fi refuzată, cu toată că Petru Maior — nu este deputat în actualele camere.

Noul mine de cărbuni în Ardeal. În județul Sălaj s'au descoperit noi straturi de cărbuni în apropierea minelor dela Sărmașag. Ele pot fi puse curând în exploatare, întrucât sunt aproape de suprafața pământului.

Direcțiunea școlii civile de fete din Turda avisează, că tragerea loteriei internatului acelei școale va fi în 12 Iunie c. Până la acest termen să se trimită direcțiunii lozurile, colectele și banii destinați acestui internat.

Rectificare. Reproducând, sub titlul »Spicuirii«, în nr. 20 »Paradoxele« dlui G. Todica din »Voința« am redat și următoarea greșală de tipar: »De groaza apei, am trecut prin apele tulburi scl.« Corect este: »De groaza papei.« — O altă greșală s'a strecurat în articolul »Blajul de azi« nr. 21, unde în loc de »mântuirea catedralei« este a se citi: »catedrala mântuirii«.

Convocator.

P. T. Domnii acționari ai institutului »PATRIA« bancă pentru Credit, Comerț și Industrie în Blaj, sunt invitați cu toată onoarea la

Adunarea generală extraordinară

care se va ține Duminecă în 12 Iunie 1921 la 11 ore a. m. cu următoarea

ordine de zi:

1. Raportul direcțiunii referitor la urcarea capitalului societar.

2. Fuzionarea institutului nostru cu »PIATRA« casă de economii societate pe acțiuni în Teiuș.

Blaj, la 16 Maiu 1921.

„PATRIA“

bancă pentru Credit, Comerț și Industrie societate anonimă Blaj.

Dr. Izidor Marcu m. p. A. C. Domșa m. p.
(16) 1—1.

Convocator.

P. T. Domnii membri ai însoțirii economice-comerciale »PLUGARUL« în Blaj sunt cu onoare invitați la

Adunarea generală extraordinară

care se va ține Duminecă în 12 Iunie 1921 la 10 ore a. m. în localul institutului »PATRIA« cu următoarea

ordine de zi:

1. Lichidarea însoțirii.

2. Numirea lichidatorilor.

Blaj, la 18 Maiu 1921.

„PLUGARUL“

însoțire economică-comercială Blaj.

Ioan F. Negruțiu m. p. Aug. Caliani m. p.
(17) 1—1.

Se vinde

din mână liberă casa Ioanovici
:: strada »Vancea« Nr. 240. ::

Informații dă Dl Emil Oltean. Blaj.

(10) 1—2.

Se caută pentru institutul »Patria« din Blaj

Un Contabil-Corespondent

capabil de a face independent bilanțuri și încheieri și de a purta corespondența.

Cei cu praxă și absolvenții de școală comercială sunt preferați. Cunoștința limbei germane în scris și grai se condiționează.

Retribuțiunile conform învoielii.

A se adresa la

„PATRIA“

bancă pentru Credit, Comerț și Industrie societate anonimă Blaj.

(15) 1—1.